

Kommunerna har ett stort ansvar för äldreomsorgen

Det är bara kommunen som får utreda och fatta beslut om bistånd enligt socialtjänstlagen, exempelvis boende på särskilt boende för äldre, SÄBO. (4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (2001:453), SoL).

Kommunen är också skyldig att se till att det finns sådana särskilda boenden för äldre som behöver denna insats. De särskilda boendena kan sedan drivas av kommunen själv, eller av enskilda företag, kooperativ och stiftelser t.ex. entreprenad . (5 kap. 5 § andra stycket SoL)

[Ca 21 procent av platserna på äldreboendena tillhandahålls av privata utförare.](#)

Delat ansvar för hälso- och sjukvård på SÄBO

Ansvar för hälso- och sjukvården till personer som bor på särskilt boende är delat. (Följer av flera bestämmelser: 8 kap. 1 och 6 § samt 12 kap. 1 och 3 §§ hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL)

För vård och behandling som ges av sjuksköterskor m.fl. ansvarar kommunen medan regionerna ansvarar för läkarinsatserna (se mer nedan). Den faktiska vården kan sedan utföras av andra, t.ex. av den som driver det särskilda boendet. Den privata utföraren tar då över vårdgivaransvaret från kommunen (15 kap. 1 § HSL).

Patienten ska få sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som är av god kvalitet och som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet (1 kap. 7 § patientlagen (2014:821) PL, samt 5 kap. 1 § HSL).

I den kommunala hälso- och sjukvården måste det finnas en eller flera medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) med särskilt ansvar för att:

- ⦿ patienten får en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde
- ⦿ det finns rutiner för att kontakta läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal vid behov
- ⦿ patienten får den hälso- och sjukvård läkaren har bestämt

- ⊗ rutinerna för läkemedelshantering är säkra
- ⊗ besluten om delegering är patientsäkra
- ⊗ patientjournaler förs
- ⊗ anmälan görs till kommunal nämnd om en patient utsatts för allvarlig skada eller sjukdom i samband med vård och behandling eller utsatts för risk för det.

(4 kap 6 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80))

Regionen alltid ansvarig för läkarinsatser

Regionerna har det övergripande ansvaret för att erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som är bosatt inom regionen. När det gäller vård och behandling som ges till äldre som bor på särskilt boende är ansvaret, som nämnts ovan delat. Regionen ansvarar för den vård och behandling som ges av läkare.

(8 kap. 1 och 6 § samt 12 kap. 1 och 3 §§ HSL)

Regionen ska avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård i SÄBO (16 kap. 1 § HSL).

Patienten ska få sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som är av god kvalitet och som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet (1 kap. 7 § PL, samt 5 kap. 1 § HSL).

Läkarinsatser kan även utföras av privata vårdgivare, det vill säga enskilda företag, kooperativ och stiftelser. Regionen behåller dock alltid sitt s.k. huvudmannaskap för hälso- och sjukvården (15 kap. 1 § HSL).

Primärvården

Primärvården är basen i den svenska hälso- och sjukvården. Regionerna har det yttersta ansvaret för denna vård. Primärvården består av över 1000 vårdcentraler, distriktssköterskemottagningar och andra husläkar- och familjeläkarmottagningar. Enligt hälso- och sjukvårdslagen är regionerna skyldiga att införa vårdvalssystem som ger medborgarna rätt att välja mellan olika vårdgivare i primärvården (7 kap. 3 § HSL).

Alla vårdgivare som uppfyller de av regionen beslutade kraven i vårdvalssystemen har rätt att etablera sig i primärvården med offentlig ersättning.

[46 procent av alla patientbesök i primärvården sker hos privata vårdgivare.](#)

Skyldighet att dokumentera

En patientjournal ska innehålla de uppgifter som behövs för en god och säker vård av patienten, vilket i förekommande fall omfattar bl.a.

- ⊗ aktuellt hälsotillstånd och medicinska bedömningar,
- ⊗ utredande och behandlande åtgärder samt bakgrunden till dessa,
- ⊗ ordinationer och ordinationsorsak,
- ⊗ samtycken och återkallade samtycken,
- ⊗ patientens önskemål om vård och behandling, och
- ⊗ vårdplanering.

Skyldigheten att dokumentera följer av 3 kap. 1 och 6 §§ patientdatalagen (2008:355), PDL samt 5 kap 5 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården.